Toespraak Algemene Vergadering Rotterdam, 17 december 2005

Op zaterdag 17 december had de 118e algemene vergadering plaats in het World Trade Center in Rotterdam. Hier treft u de speech van Jozias van Aartsen voor deze dag.

I. Opening

Dames en heren, liberale vrienden,

Wij staan hier met ons gezicht naar de plek vanwaar de schepen vertrokken naar alle delen van de wereld. Vanuit deze bruisende werkstad, een nieuwe wereld en de Nieuwe Wereld tegemoet. Hier werkten de liberale ondernemers die deze stad tot grote hoogten opstuwden, die werk en welvaart schiepen, die horizonten zagen en grenzen verkenden.

Dit is een dynamische stad. Nederland kan in 2015 het New York van de Europese Unie zijn. Dat heb ik in september namens de VVD-fractie gezegd bij de Algemene Politieke Beschouwingen.

Zelfstandig, energiek, handelsgericht, cultureel toonaangevend, een land ook waar alle inwoners van houden. Met een metroverbinding tussen de vier grote steden. Het Groene Hart als Central Park. Waar mensen hard moeten werken, maar dat graag doen.

Want onze kinderen van nu blikken in 2015 met optimisme naar de toekomst. Er is werk. Nederlandse jongeren van Marokkaanse of Turkse komaf zijn immuun voor de lokroep van de imam die de weg is kwijt geraakt. En niemand is nog bang vanwege zijn naam of kleur geweigerd te worden voor een stage of baan, of bij de deur van de discotheek.

Mooi beeld, zei men, maar hoe komen we daar? Heel simpel. Gewoon doen. Just get started. De boel aanjagen, ambitie losmaken, en dan zien hoe de beweging wordt opgepikt.

Zo ook zag ik de volle Kuip in beweging komen bij een concert van Bruce Springsteen. Het was een voorjaarsavond, eind april 2003. Een volle bak, het licht verschemerde, en Springsteen zette aan: "Come on up for the rising" Dat brengt dan ineens een flow, een beweging die je meeneemt.

Ook daarom zijn we vandaag in Rotterdam. Een stad die de boel aanjaagt. In liberale traditie. Die al een einde op weg is naar ons beeld van 2015. De stad bovendien met de strakste skyline van Nederland. Ons eigen Manhattan aan de Maas. Met Ivo - 'Giuliani' - Opstelten aan het hoofd.

II. De VVD op de dijk

Dames en heren,

Wij zijn in 2002 gaan regeren, omdat het moest. De politieke dijken in Nederland waren doorgebroken en die moesten worden hersteld. De PvdA kon dat niet in 2002 en wilde dat niet in 2003. Wij hebben die verantwoordelijkheid wél genomen. Het land moest op koers blijven.

Onze liberale bewindslieden doen de moeilijkste klussen in dit kabinet. De zorg, de veiligheid, de woningbouw, de financiën, de integratie. Al onze ministers staan stevig in de wind. Ik denk wel eens: het CDA zit op het pluche, wij staan op de dijken. En als je op de dijk staat, krijg je wel eens een schep water over je heen.

Twee rotsvaste dijkbewakers wil ik noemen. Allereerst Rita Verdonk. De eerste die in Nederland werk maakt van inburgering en immigratiebeperking. Geen gepraat, gewoon doen! Met de importhuwelijken: eisen stellen. De asielproblematiek: uitgeprocedeerd is uitgeprocedeerd. Onze Rita, die de hele linkse oppositie over zich heen heeft omdat ze een wet van Cohen uitvoert, die dat kennelijk is vergeten. Die Rita, heeft Nederland héél hard nodig!

Dan de tweede dijkbewaker, onze Gerrit Zalm. Onmisbaar. Want laten we onszelf niets wijsmaken: zonder de VVD houdt ook dit kabinet niet de financiële stabiliteit vast die nodig is om het land er écht bovenop te helpen. Het CDA is - en blijft wat mij betreft - een partij waarmee we zaken kunnen doen, maar ook met hen blijft het oppassen.

Om tegenwicht te bieden aan de neiging in verkiezingstijd cadeautjes uit te delen, heeft Nederland de standvastigheid van een Minister van Financiën als onze Gerrit Zalm - en dat hebben we gisteravond weer gemerkt - héél hard nodig!

III. Cesuur

Zo zijn onze mensen in dit kabinet bezig te pompen - opdat we niet verzuipen. Daar zijn we bijna mee klaar.

Ik voel aan mijn politieke water dat de Nederlandse samenleving een nieuwe fase ingaat. 2002 was een breukjaar. De politieke dijken braken door. De polder werd een moeras. Veel spoelde weg, veel kwam boven. Wantrouwen en frustratie. Onzekerheid en onbegrip.

Maar we zijn nu drie, vier jaar verder. En dat moeras, dat hebben we zo goed als drooggelegd. Met open debatten. Met gezond verstand. En bovenal, met heel hard werken.

Naar mijn stellige overtuiging zal de hele periode 2002-2005/6 over enkele jaren worden gezien als een tussentijd.

Het was een moeilijke periode, waarin het economisch niet best ging.

Waarin het vertrouwen van de bevolking werd beproefd, nog voor het was hersteld.

Waarin de oude consensuspolitiek geen anker was bij de onzekerheid over de toekomst.

Wel zijn de fundamenten gelegd voor groei. De spelregels voor een nieuwe solidariteit zijn vastgesteld. Met rechten én plichten. Voor ouderen én jongeren. Voor gezonden én zieken. Die houvast bieden én helderheid. Dat is belangrijk, voor allen in dit land.

Deze klus is bijna geklaard. Nederland toont veerkracht. De economische groei staat op het punt van doorbreken. Vanaf hier kan ons land vooruit. Nu gaan we bouwen aan een nieuw Nederland.

IV. De weg vooruit

Juist daarom is het zo goed dat het positieve geluid overal terugkomt. Dat voel je in het land, maar ook in onze partij.

Dat is goed, want ook wijzelf als partij hebben die moeilijke tussentijd doorgemaakt. Maar daar zijn we uit. We groeien weer toe naar onze beste rol: de partij die de grenzen opzoekt, die in het landsbelang de boel aanjaagt en scherp houdt. Dat is en blijft de taak van de VVD!

Wij hebben die energie. Het bruist in de VVD. En ja, soms kookt er ook wel eens wat over...

Waarom kookt er wel eens wat over? Omdat er bij ons echte persoonlijkheden aan het fornuis staan.

Dat heb ik liever dan het CDA, een bedrijfskantine waar ze op alle potten de deksel houden, tot de groenten overgaar zijn en de vitaminen verdampt.

En al helemaal liever dan de PvdA, waar Chef Wouter zijn eenpansgerechtjes staat klaar te maken. Wat eten we vandaag, Wouter? Of weet je het weer niet? Ik weet het wel. Het PvdA-dagmenu, van maandag tot vrijdag: Vlees noch vis. Met een rood sausje.

Vriendelijke man, vriendelijke boek. Een staalkaart van vage thema?s, brede issues en zoetgevooisde bewoordingen - om geen kiezer voor het hoofd te stoten.

Wat wil hij? Minister-president worden. Maar dàn moet je wel een mening hebben. Tis ja of nee. Hard of zacht. Met links of met rechts.

Voor de VVD is het belangrijk dat je niet alleen maar allerlei dingen roept, maar dat we dingen DOEN. Mijn grootste verwijt aan de Partij van de Arbeid is dat die partij te weinig thuis geeft als het nodig is en moeilijk wordt. Niet door durft te pakken. En ik vraag aan Wouter Bos om nou eens kleur te bekennen.

Niet zoals hier in ditzelfde Rotterdam rozen uitdelen als een wethouder met steun van de PvdA wordt weggestuurd, terwijl de nieuwe lijsttrekker zegt dat-ie het eigenlijk wel met de weggestuurde wethouder eens is. En dan drie weken later deemoedig erkennen dat de partij "een ontluisterende indruk" wekte.

Ja, inderdaad.

Maar wat wou Bos nou zelf? Waar staat de Partij van de Arbeid? Waar staat zij precies in het integratiedebat?

Hoe meer ik spreek met VVD?ers in het land, hoe meer ik ervan overtuigd raak: die zogenaamd vernieuwde PvdA tref je nergens aan. Het is een schijnvernieuwing. Van Appelscha tot Zevenaar, overal zie je die lokale apparatsjiks en partijtijgers, onvermoeibaar in hun raden en colleges tegen elke vernieuwing inhangen. Ze blijven traineren en brommen en piepen. Die wandelen liefst morgen dat moeras weer in, om hun hoofd in het drijfzand te steken.

Neem Rotterdam:

* Het Project Nieuw Crooswijk: verloederde sociale woningbouw - ook een erfenis van de oude PvdA - maakt plaats voor middeldure en dure woningen, met groen. Moedige stadsvernieuwing van

het college, dus de PvdA is tegen. Die jaagt de agenten en verpleegkundigen en leraren liever de stad uit.

* Het havenbedrijf: dat mocht van de PvdA niet verzelfstandigen. Maar dan was de Tweede Maasvlakte er nooit gekomen.

* De Rotterdamwet met de inkomenseis, voorbeeld voor heel Nederland. De PvdA hier, stemde tegen.

* Preventief fouilleren: een jaartje vinden ze het goed, en dan zien ze de noodzaak er al niet meer van in. Terwijl er regelmatig steek- en vuurwapens worden onderschept.

Dat is de Partij van de Arbeid die we kennen.

Maar ik wil Wouter Bos graag een kans geven, op een specifiek punt. Wij als VVD weten namelijk wèl wat we willen om de tweedeling in deze samenleving aan te pakken. Emancipatie door werk!

In iedere stad waar de VVD wethouders mag leveren, zullen we ons er sterk voor maken dat niemand meer 'zo maar' een bijstandsuitkering krijgt. Er zijn genoeg mensen die wat willen doen, die gaan we dus aan het werk zetten. In je straat, in je buurt, op schoolpleinen, er is genoeg op te ruimen en schoon te maken. We komen handen tekort. En wie niet wil, krijgt een duwtje en bij wie echt niet wil volgen forsere maatregelen. Natuurlijk laten wij als liberalen geen hulpbehoevenden in de kou staan, maar echte dwarsliggers krijgen geen uitkering meer.

Sinds kort gaat de gemeente over de bijstandswet. Met WorkFirst boekt VVD-wethouder Coen Schuiling in Groningen en prachtige resultaten, idem in Rotterdam en Utrecht, of onze wethouder Trix Houthooft in Helmond.

De VVD-fracties in Den Haag, Venlo, Woerden, Veendam, Enschede en Zwolle, ze schreeuwen erom - tegen talmende collegemeerderheden in. Ik zeg u: wat mij betreft wordt, behalve in deze tien gemeenten, in ALLE gemeenten waar de VVD wethouders levert, dit onze inzet. In de woorden van het verkiezingsprogramma van de VVD Lelystad: "Maak werk van je uitkering"!

En nu de kans voor Bos.

Ik vraag de PvdA om hieraan mee te werken in ALLE gemeenten waar ze wethouders levert, dus niet alleen wethouder Aboutaleb in Amsterdam, wat we toejuichen, nee: NET ALS WIJ, in heel Nederland. Want mooie woorden over 'activeringsbeleid' en 'reïntegratietrajecten', die hebben we nu wel genoeg gehoord. Om het op zijn Rotterdams te zeggen: Geen woorden maar daden!

Achter Wouter Bos zit een gapend gat. En daarom zeg ik: wij willen alleen met deze PvdA regeren als we groter zijn dan zij. En ik zeg dat niet zomaar.

Het betekent twee dingen. Ten eerste, de VVD moet groeien. Wij moeten ambitieus zijn.

En ten tweede, wij zijn niet van plan ons aan de PvdA uit te leveren, alleen om te regeren.

Het pluche is ons lief, maar Nederland is ons liever.

Wij bieden wat Nederland nodig heeft. Wij maken ons sterk voor Nederland. Wij zijn een partij met ideeën. Wij hebben sinds ons vorige Congres een nieuw en krachtig Liberaal Manifest, waar elke partij jaloers op is. Wij hebben Ben Verwaaijen, BT?s Big Ben, en ik ben er echt héél trots op dat hij is ingegaan op mijn verzoek aan hem om ons nieuwe Verkiezingsprogramma te gaan schrijven. Want dan weet je zeker dat de dingen in beweging komen. "Weg met de lamlendigheid", is Verwaaijens leuze.

Dat is hard nodig. Europa is vermoeid en de concurrentie komt eraan. Laat van dit liberale land de opgang komen.

Dat is wat wij willen. En die strijd, die begint, over 80 dagen, met de Gemeenteraadsverkiezingen. Daar zet de VVD de eerste stap. Dan moeten we in zoveel mogelijk gemeenten aan het roer komen te staan. Omdat wij het verhaal hebben; het perspectief.

Hoe komt dat? Omdat wij van een oergedachte in het liberalisme uitgaan: wij hebben vertrouwen in het individu, en dus in de samenleving als geheel.

Wij geven mensen de ruimte om zelf te werken aan hun toekomst. Door oude barrieres weg te nemen, door nieuwe kansen te scheppen. Zo brengen wij onze visie van Nederland in 2015 dichterbij. Door het gewoon te doen. Weg van de bestuurlijke abstracties, dichtbij de mensen zelf. Dichtbij de ervaring van je huis, de buurt, ons leven.

Ten eerste, je huis. Mensen zijn gehecht aan hun eigen huis. Als je 's avonds thuiskomt, is dit de plek waar je jezelf kunt zijn, waar je je veilig voelt. De VVD wil dat mensen hun huis zelf kunnen bouwen en inrichten. Met zo min mogelijk kosten en lasten. Het huis, daar begint je vrijheid!

Dus we hebben niks met al die rode plannen om de Hypotheekrenteaftrek af te schaffen. Dat maakt mensen onzeker en er wordt geen huis meer door gebouwd. Dat gaan wij dus niet doen!

Als tweede ervaringswereld is er de buurt. De buurt moet leven, je moet er kunnen winkelen en spelen en een café binnen stappen. De VVD wil dat dat de straten schoon en veilig zijn. Wij weigeren de openbare ruimte prijs te geven aan verloedering. Zonder veiligheid geen vrijheid.

Denk aan het initiatief van de VVD Opsterland om de politiepost langer open te houden.

Denk aan het plan van de VVD Waalre, om de brommeroverlast aan te pakken.

Denk aan de VVD Den Haag, die de wietpanden in de stad wil nalopen, totdat ze allemaal zijn uitgerookt!

Als derde ervaringswereld is er ons leven. Tal van Nederlanders komen in de knel met hun tijd. Mensen staan onder druk. De VVD wil graag dat mensen werken en meedoen in de samenleving, maar een keerzijde daarvan is dat het mensen onder grote tijdsdruk zet.

Wij zijn niet de partij van moeders aan het aanrecht, zoals de SGP, of van het onthaasten en het slow, zoals GroenLinks. Nee, wij moeten de partij zijn die mogelijkheden schept, die de belemmeringen sloopt.

Daarom heb ik het plan gelanceerd scholen te verplichten Kinderopvang aan te bieden van half acht 's ochtends tot half zeven 's avonds. Het moet maar eens afgelopen zijn met het gejakker. Het kostte wat moeite, er kwam wat gesputter, maar nu wordt het gewoon geregeld. Geen gesleep met kinderen meer!

Dit kan als voorbeeld dienen voor de manier waarop wij politiek willen bedrijven. Niet problemen bedenken bij oplossingen. Maar doen. Zo maken we Nederland sterker. Niet ons in het zompige middenveld laten meezuigen. Wij moeten offensief durven zijn. Als de VVD consequent inzet - over de deelbelangen heen - op het algemeen belang, dan zal de kiezer dat belonen. Wij gaan hier dus mee door!

VI. Slot

En, dames en heren, laten we niet vergeten, de eerste successen zijn al geboekt. De verkiezingen in de nieuwe gemeenten Heuvelrug en Teylingen, die hebben wij gewonnen. (Goed gedaan van lijsttrekkers Ronald Letema en Ard van der Steur.)

De VVD is met de toekomst bezig. De VVD maakt zich sterk voor Nederland.

Een nieuwe generatie VVDers staat op. Ik vergeet er vast velen, maar Sander Dekker uit Den Haag, Mark Verheijen uit Venlo, Laura Werger uit Gouda en René Peereboom uit Uden wil ik met name noemen hier vandaag.

De afgelopen maanden heb ik vele jonge lijsttrekkers gesproken, en ik verheug me er enorm op - net als de fractie en de bewindslieden, de héle partij - om met hen te werken aan een goede uitslag bij de Gemeenteraadsverkiezingen. Wij hebben ongelooflijk veel talent in huis. Als we ertegenaan gaan, in deze flow, met onze kracht, dan gaan we die gemeenteraden gewoon oprollen!